

„ Sprzedaż bezpośrednia żywności pochodzenia zwierzęcego, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, rolniczy handel detaliczny – przepisy weterynaryjne”

**Departament Bezpieczeństwa
Żywności i Weterynarii
MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
Sękocin Stary, dnia 13.10.2016 r.**

Sprzedaż konsumentom końcowym

Nadzór Państwowej Inspekcji Sanitarnej

- dostawy bezpośrednio środków spożywczych pochodzenia roślinnego (tj. nieprzetworzone lub kiszone/suszone, np.: warzywa, owoce, grzyby, zioła, zboża)

KK (konsument końcowy)

lub do zakładów HD (handel detaliczny)

- **handel detaliczny** (żywność pochodzenia roślinnego, zwierzęcego lub złożona – nieprzetworzona lub przetworzona)

uwaga ! w ramach handlu detalicznego możliwa jest produkcja, w tym przetwarzanie żywności, np. produkcja serów, wędlin, rozbiór mięsa (sprzedaż wyłącznie konsumentom końcowym !)

Wyłącznie KK

Nadzór Inspekcji Weterynaryjnej

- **sprzedaż bezpośrednia** nieprzetworzonych produktów pochodzenia zwierzęcego (np. jaj, surowego mleka, tusz drobiowych, króliczych, miodu, żywych ryb)

KK lub do zakładów HD

- **działalność marginalna, lokalna i ograniczona** tzw. „MOL” – przetworzona lub poddana obróbce żywność pochodzenia zwierzęcego (np. sery, jogurty, wędliny, wędzone ryby, świeże elementy mięsne, mięso mielone, potrawy)

KK oraz do zakładów HD

Sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. poz. 1703) – obowiązuje od dnia 1 stycznia 2016 r., uchyliło:

rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38)

Sprzedaż bezpośrednia (SB) – surowce

Sprzedaz bezpośrednia (SB) – tusze i podroby zwierząt

Sprzedż bezpośrednia nieprzetworzonych produktw pochodzenia zwierzęcego

Rodzaje produktw:

- 1) tusze lub podroby drobiowe (np. kur, kaczek, gęsi, indyków, przepiórek, perliczek); - roczna produkcja maksymalnie 2500 sztuk indyków lub 10 000 innego drobiu;
- 2) tusze lub podroby zajęczaków (np. królików, nutrii); - roczna produkcja maksymalnie 5 000 sztuk;
- 2) tusze lub podroby: grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej lub oskórowanej (np. dzików, saren, jeleni); drobnej zwierzyny łownej wypatroszonej albo niewypatroszonej lub opierzonej albo nieopierzonej lub oskórowanej albo nieoskórowanej (np. zajęcy, kuropatw);
- 3) produkty rybołówstwa (np. żywe lub uśmiercone, możliwe wykrwawianie, odgławianie, usuwanie płetw lub patroszenie);
- 4) żywe ślimaki lądowe (jadalne, z gatunków *Helix pomatia*, *Cornu aspersum aspersum*, *Cornu aspersum maxima*, *Helix lucorum* oraz z gatunków z rodziny *Achatinidae*);
- 5) mleko surowe, siara lub surowa śmietana (od zwierząt gospodarskich);
- 6) jaja od drobiu lub ptaków bezgrzebieniowych (np. kur, przepiórek, strusi);
- 7) produkty pszczele nieprzetworzone (tj. miód, pyłek pszczeli, pierzga, mleczko pszczele).

Obszar sprzedaży lub dostaw SB

- 1) województwo, w którym jest prowadzona produkcja lub
- 2) sąsiadujące z nim województwa lub
- 3) terytorium całej Polski - wyłącznie podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy (organizowanych w celach promocyjnych)

Miejsca prowadzenia sprzedaży bezpośredniej

W ramach SB można prowadzić sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego konsumentom końcowym, np.

- na terenie gospodarstw rolnych lub rybackich, pasiek
- na targowiskach,
- ze statków (z wyłączeniem statków zamrażalni i przetwórni),
- z obiektów lub urządzeń ruchomych lub tymczasowych, w tym ze specjalistycznych środków transportu oraz z urządzeń dystrybucyjnych (niektóre produkty), np. z mlekomatów
- do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego (sklepów, restauracji, stołówek).

Maksymalne ilości produktów sprzedawanych w SB

lp.	Rodzaj produktów pochodzenia zwierzęcego	<u>Tygodniowe</u> maksymalne wielkości produkcji	<u>Roczne</u> maksymalne wielkości produkcji
1.	Tusze drobiowe (np. kur, kaczek, gęsi, indyków, przepiórek)	<p>- 50 sztuk tusz indyków wraz z podrobami</p> <p>- 500 sztuk tusz gęsi wraz z podrobami</p> <p>- 200 sztuk tusz innych gatunków drobiu wraz z podrobami</p> <p>(za zgodą pow. lek. wet. można przekroczyć limit tyg.– wówczas obowiązuje limit roczny →)</p>	<p>- 2 500 sztuk tusz indyków wraz z podrobami</p> <p>- 10 000 sztuk tusz innych gatunków drobiu wraz z podrobami</p>
2.	Tusze zajęczaków (np. królików, nutrii)	<p>100 sztuk tusz wraz z podrobami</p> <p>(za zgodą pow. lek. wet. można przekroczyć limit tyg.– wówczas obowiązuje limit roczny →)</p>	<p>5 000 sztuk tusz wraz z podrobami</p>
3.	Tusze zwierząt łownych (grubej lub drobnej zwierzyny łownej)	<p>-</p>	<p>- 10 000 kg tusz grubej zwierzyny łownej wraz z podrobami</p> <p>- 10 000 kg tusz drobnej zwierzyny łownej wraz z podrobami</p>

Maksymalne ilości produktów w sprzedaży bezpośredniej.

1 P Rodzaj produktów pochodzenia zwierzęcego	<u>Tygodniowe</u> maksymalne wielkości produkcji	<u>Roczne</u> maksymalne wielkości produkcji
4 Produkty rybołówstwa (żywe lub poddane obróbce)	-	-
5 Żywe ślimaki lądowe (np. ślimak winniczek, ślimak wielki szary),	-	- 1000 kg
6 Mleko surowe i surowa śmietana (od zwierząt gospodarskich)	- 1000 litrów mleka surowego albo mleka surowego i siary - 200 litrów surowej śmietany (za zgodą pow. lek. wet. można przekroczyć limit tyg.– wówczas obowiązuje limit roczny →)	- 52 000 litrów mleka surowego albo mleka surowego i siary - 10 400 litrów surowej śmietany
7 Jaja (np. kurze, przepiórcze, strusie)	- 2450 sztuk jaj drobiowych (za zgodą pow. lek. wet. można przekroczyć limit tyg. – wówczas obowiązuje limit roczny →) - brak limitu tygodniowego dla jaj strusich	- 127 400 sztuk jaj drobiowych - 500 sztuk jaj strusich
8 Produkty pszczele nieprzetworzone (np. miód, pyłek pszczeli, pierzga, mleczko pszczele)	-	-

Rozporządzenie MRIRW w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośrednio

Wymagania weterynaryjne w ww. w rozporządzeniu **są określone na poziomie podstawowym** i dotyczą przede wszystkim:

- pomieszczeń produkcyjnych, pomieszczeń sprzedaży,
- mycia i dezynfekcji instalacji, urządzeń i sprzętu,
- higieny osób mających kontakt z produktami,
- wymagań w odniesieniu do temperatury i sposobu przechowywania produktów, a także
- sposobu usuwania odpadów.

Działalność marginalna, lokalna i ograniczona

rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. *w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej* (Dz. U. poz. 451) obowiązuje od 1 czerwca 2016 r. i uchyliło

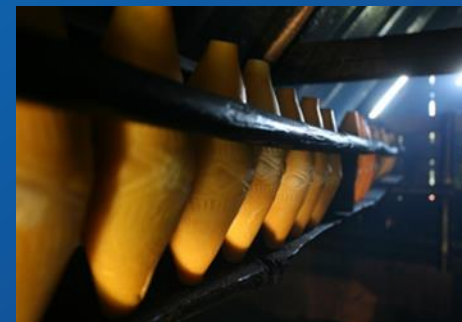
rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 czerwca 2010 r. *w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej* (Dz. U. poz. 753)

Działalność marginalna, lokalna i ograniczona

W ramach działalności MLO można prowadzić:

- rozbiór mięsa wieprzowego, wołowego, baraniego, koziego, końskiego, z drobiu lub zajęczaków, zwierząt łownych oraz zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych,
- produkcję surowych wyrobów mięsnych, mięsa mielonego, produktów mięsnych,
- produkcję wstępnie przetworzonych lub przetworzonych produktów rybołówstwa,
- produkcję produktów mlecznych i produktów na bazie siary,
- produkcję produktów jajecznych z ugotowanych jaj,
- produkcję gotowych posiłków (potraw) z produktów pochodzenia zwierzęcego, lub z udziałem tych produktów, pod warunkiem że co najmniej jeden produkt pochodzenia zwierzęcego należący do głównych składników posiłku został wyprodukowany w tym zakładzie.

Maksymalna wielkość dostaw w MLO:

- mięso wołowe, wieprzowe, baranie, kozie, końskie lub produkcja z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego – tona tygodniowo
- mięso drobiowe lub zajęczaków lub produkcja z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego – 0,5 tony tygodniowo
- mięso zwierząt łownych/ zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych lub produkcja z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego – 0,5 tony tygodniowo (lub 26 ton rocznie – zgoda i decyzja administracyjna PLW)
- produkty mięsne – 1,5 tony tygodniowo
- produkty mleczne lub na bazie siary – 0,5 tony tygodniowo
- produkty rybołówstwa – 0,5 tony tygodniowo (lub 26 ton rocznie – zgoda i decyzja administracyjna PLW)
- produkty jajeczne – 0,15 tony tygodniowo
- gotowe posiłki (potrawy) – 1,5 tony tygodniowo

Działalność marginalna, lokalna i ograniczona – sprzedaż konsumentom i dostawy

Działalność można uznać za marginalną, lokalną i ograniczoną (MLO) jeżeli zakład prowadzi sprzedaż określonych produktów pochodzenia zwierzęcego konsumentowi końcowemu oraz dostawy tych produktów do innych zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego (np. sklepów detalicznych, restauracji czy stołówek, zarówno należących jak i nienależących organizacyjnie do podmiotu prowadzącego ten zakład).

Prowadzenie dostaw w przypadku tego rodzaju działalności ma charakter obligatoryjny.

Obszar sprzedaży i dostaw MLO

- 1) województwo, w którym jest prowadzona produkcja lub
- 2) sąsiadujące z nim powiaty lub
- 3) obszar miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, położonych na obszarach województw sąsiadujących z województwem, w którym jest prowadzona produkcja
- 4) terytorium całej Polski
- wyłącznie podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy (organizowanych w celach promocyjnych)

Wymagania dla działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego do działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej stosuje się przepisy rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. - w sprawie higieny środków spożywczych*

Zasady ogólne dla przedsiębiorstw z rozporządzenia (WE) nr 852/2004

- **odpowiedzialność** za bezpieczeństwo żywności ponosi przedsiębiorstwo sektora spożywczego w zakresie prowadzonej działalności;
- zapewnienie bezpieczeństwa żywności w ramach całego łańcucha produkcji żywności (w tym **utrzymanie łańcucha chłodniczego**);
- wdrożenie procedur systemu **HACCP** oraz prowadzenie i udostępnianie właściwym organom dokumentacji
- korzystanie z krajowych lub unijnych **wytycznych dobrej praktyki higieny** (stosowanie nie jest obowiązkowe ale zalecane);
- zapewnienie zgodności żywności z **kryteriami mikrobiologicznymi oraz wymogami kontroli temperatury**

Wymagania dla przedsiębiorstw prowadzących działalność MLO określone w załączniku II rozporządzenia (WE) nr 852/2004

Rozdz. I - ogólne wymagania dla pomieszczeń;

Rozdz. II - szczególne wymagania dla pomieszczeń, w których przygotowuje się, poddaje obróbce lub przetwarza żywność;

Rozdz. III - wymagania dla pomieszczeń mieszkalnych, ruchomych punktów sprzedaży, straganów, automatów ulicznych;

Wymagania dla przedsiębiorstw prowadzących działalność MLO określone w załączniku II rozporządzenia (WE) nr 852/2004

Rozdz. IV - środki transportu;

Rozdz. V- wymagania dla sprzętu;

Rozdz. VI - odpady żywnościowe;

Rozdz.. VII - zaopatrzenie w wodę;

Rozdz. VIII - higiena osobista;

Rozdz. IX - przepisy w odniesieniu do żywności;

Rozdz. X - przepisy w odniesieniu do opakowań;

Rozdz. XI - obróbka cieplna;

Rozdz. XII – szkolenia personelu

Wymagania weterynaryjne określone w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej

Wymagania dla świeżego mięsa przeznaczonego do rozbioru lub produkcji surowych wyrobów mięsnych, mięsa mielonego, produktów mięsnych, surowego mleka, siary oraz produktów rybołówstwa przeznaczonych do obróbki, wstępnego przetwarzania lub przetwarzania w ramach działalności MLO wskazane są w § 4 ww. rozporządzenia.

**Wymagania weterynaryjne określone w rozporządzeniu
w sprawie szczegółowych warunków uznania
działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej**

Świeże mięso, w tym tusze, półtusze, ćwierćtusze
czy elementy mięsne, przeznaczone do obróbki
lub przetwarzania w ramach tego rodzaju
działalności nie mogą pochodzić z produkcji
mięsa przeznaczonego na użytek własny.

Rejestracja działalności – art. 19 i 21 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego

- 1) opracowanie projektu technologicznego zakładu (rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2013 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełnić projekt technologiczny zakładu, w którym ma być prowadzona działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. poz. 434),
- 2) przesłanie projektu wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na planowane miejsce prowadzenia działalności oraz pisemnie powiadomienie go o zakresie, wielkości produkcji oraz rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego, które mają być produkowane w takim zakładzie.

Rejestracja działalności – cd.

- 3) złożenie pisemnego wniosku o wpis do rejestru zakładów w terminie co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

Elementy, które powinien zawierać wniosek oraz ewentualne dodatkowe dokumenty, które należy dołączyć do wniosku określa art. 21 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego*

Działalność można rozpocząć po uzyskaniu decyzji administracyjnej o wpisie do właściwego rejestru i nadaniu zakładowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest stworzenie polskim rolnikom lepszych możliwości rozwoju produkcji i sprzedaży konsumentom finalnym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli.

Projekt ww. ustawy został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 27 września 2016 r.

Termin wejścia w życie projektowanej ustawy zaplanowano na 1 stycznia 2017 r.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników

Na mocy projektowanej ustawy planuje się, w szczególności:

1) zdefiniowanie pojęcia „rolniczy handel detaliczny”

„rolniczy handel detaliczny – handel detaliczny w rozumieniu art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 178/2002, polegający na zbywaniu konsumentowi finalnemu, o którym mowa w art. 3 ust. 18 rozporządzenia nr 178/2002, bez udziału pośrednika, żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym”.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników

2) wskazanie organów właściwych do sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności produkowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego. Zaproponowano, aby:

- nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem) produktów pochodzenia zwierzęcego i żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywność złożona) – **powierzony został Inspekcji Weterynaryjnej**, a

- nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem) żywności pochodzenia niezwierzęcego – **pozostał w kompetencjach organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej**;

3) powierzenie organom **Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych** kompetencji do sprawowania nadzoru nad jakością handlową żywności znajdującej się w rolniczym handlu detalicznym;

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników

4) przyznanie ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, kompetencji do określania w drodze rozporządzeń:

- limitów ograniczających rozmiar działalności prowadzonej przez jeden podmiot w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- wymagań higienicznych dla podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny produktami pochodzenia zwierzęcego i żywnością złożoną, w ramach możliwych dostosowań tych wymagań do wymogów określonych w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 852/2004., tj. w zakładach stosujących tradycyjne metody produkcji lub obrotu żywnością, w zakładach zlokalizowanych w regionach szczególnych ze względu na położenie geograficzne, oraz w innych zakładach – wyłącznie w zakresie ich konstrukcji, organizacji i wyposażenia (analogiczne uprawnienia w odniesieniu do podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny żywnością pochodzenia niezwierzęcego będą przysługiwać ministrowi właściwemu do spraw zdrowia).

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników

5) wprowadzenie preferencji podatkowych dla producentów rolnych prowadzących rolniczy handel detaliczny, z uwzględnieniem m.in. przypadków, gdzie ubój zwierząt celem pozyskania mięsa do produkcji, zgodnie z przepisami prawa unijnego musi zostać przeprowadzony w zatwierdzonej przez lekarza weterynarii rzeźni, a wytwarzanie mąki, kasz, płatków czy otrąb ze zboża pochodzącego z własnej uprawy odbywa się w wyspecjalizowanych zakładach.

W tym zakresie zaproponowano w szczególności jako kwotę zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych przychodów z rolniczego handlu detalicznego do kwoty 20 000 zł rocznie.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Na stronie internetowej MRiRW pod adresem:

<http://www.minrol.gov.pl>

(zakładka: Informacje-branzowe/Informacje-branzowe-aktualnosci)

zamieszczono informacje pt. :

- *„Sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego – wymagania z zakresu bezpieczeństwa żywności ”*
- *„Wymagania weterynaryjne dla prowadzenia produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej”*